

Eliz-Eliz-Gizaldia

Osa'tar Eusebi.

Gizaldi ta aro bakoitza, bere prolema ta auzi bereziak erabaki bearean gertatzen da. Prolema berezi oiek egiten dute, aro bat besteagandik ezberdin gertatzea. Mende ta sasoi bakoitzean mamitzen diran prolema berdiñak ez diralako, ez dugu mende ta sasoi berdiñik. Ta, auzi ta erabakikizun oiek, bizi-balla ta betekizun guztietara edatzen dira.

Prolema guztietan, erlijioari dagokiona dugu sakonen eta eraginkorren. Orren gora-beerak ezaugarri sendo ta iraunkorra ezartzen dio aro bakoitzari.

Oraingo ontan, Kristo'ren Eliza dala ta zerbait esango dugu. Ba, Eliz onek ba-du zerikusi aparteko-

rik ogeigarren niende onekin. Baina, auzi au obeki ikus dezagun, goragoko iturburura joko dugu leenik.

Kristau Misterioa, beorez bakarra da, gure erlijioaren oiñarri ta burudan Kristo ere bat bakarra dalako. Siñiskizun askoetan azaldua zaigu guri Misterio bakar ori, gero ta geiagoetan. Siñiskai guzti oiek ez dute ataltzen, ordea. Mendeak joan mendeak etorri, guztietan bakar dirau. S. Ireneo'k dionez, «Jainko-Se-mearen egintza osoa» da Kristau Misterioa. Siñiskai guztiak elkar-lotua, katiatuak bezela daude, ta bat koloka gertatzean beste guztiak ere indar - galuak agertzen dira. Gorputz bakar baten atal dira siñiskai denak.

Noiz-beinka, ordea, krisis-aldiren bat sortu dala, naiz auzirenbat umatzera, biribiltzera iritxi dala, naiz beste edozer gerta dala, Kristau Misterio onen atalen bat nabarmendu egiten da. Noizik bein, misterioren batek giza-gogoetaren malla nagusira igotzen du. Ta orrela, misterio ori, beste guztien ardatz edo buru gertatzen da belaunaldi baten pentsakerarentzat.

Ordu ortatik, gizadiaren aitzinean toki garaienean azaltzen dalarik, bere inguruan sortzen diran zalantza ta okerrera bideak, beste guztietan ere inarrosaldi ta eragite aundi aundia daukate. Egizko dotriña osoaren auzia ere, misterio ori gora-bera erabakiko da.

Orixe gertatu zitzaigun aspaldi aietako mendeetan, Irutasun-teolojiarekin, Kristolojiarekin, Esker-dotriñari buruz, tab. Olakorik gerta^{*}tzen danean, zer orretaz jarduteko leiaz biltzen dira buru-lan guztiak, aletin bizian. Gai ortara joten dute gogo ekinaldiak oro. Ta misterio orren barrena adierazteko darabilz-kigun formulak edo izkera ongi neurtu, landu, goxatu, ta bear bada, berriztu artio, estudio-gai jarraituko du auzi orrek. Orrela jokatzea bearrezko da «siñismenaren segurantzari oiñarri sendoak ezartzeko».

Ta gaur, ogeigarren mende ontakuoi, Misterio osoaren atal nagusi nagusia dan Eliz-misterioaz aritzeko ordua iritxi zaigu, ezpairik gabe. Gaur inoiz baño beartuagoak gaude bere barna azaltzen saiatzera. Ontan

guri leporatzen zaigun eginbearra ez da iragan gizaldiena baño ariñago. Aiek ere, esan dugunez, euren garaian erori-arriskuan gertatzen ziran siñiskaiak babestu bear izan zituzten. Alare, gauregun guri dago-kiguna gailzago, aztergaitzago dala esan bear. Izan ere, Eliza beste misterio guztien kabi, kristau bizitzaren muin da. Bertan besarkatzen dira misterioak oro.

Ori dala ta, Elizaren aurka jaurtitzen diran zitzakoak besteen aldean bildurgarri dira. Kabia austean, ango biztanleak ez bailukete bizitzerik.

Eliza Kristo'ren jarraipen da ia ura ukatzen naiz itxuragabetzen duanak, Kristo berbera ukatzen, itxuragabetzen du.

Asierako egunetatik, berdingabeko kemenez jantzia agertzen zaigu Eliza. Alare, anartako kristauak etzuten geienbat estudiogai bezela artzen, bere barnean egiaren jabe la. sai bizi ziralarik.

Luzaro gabe, ordea, aldiak beste-lakotu ziran ta aldiekin gogoak ere bai. Elizak bere altzoan saio okerrak nabaitu zituan ta erejiak nunai altxatzen asi ziran. Kristo'ren egizko irakasketa arrisku gorrian jartzen zuten seme biurriak, sekula etzitian Elizak palta. Gaitz oiek eraginda, bere buruaz gogoetak eman bear izan zituan Elizak. Bere izatea, esentzia ezagutzen alegindu bear izan zuan. Sortzen zitzaizkion fede - auste guztiak gogoematera beartzen zuten. Izan ere, beti zan

Beragan zerbait okerrera arriskuan: Irutasun Deuna zala, Gizakundea zala, Eskerrari buruzko dotriña zala, tab. Aztertu bear izan zituan misterio danak eman zioten bide goeta ortarako, izkutuki guztietan baizuan berak zerikusi.

Ala ta guztiz ere, amaseigarren menderaño Elizaren ezagutza gutxi izan zuten kristauak. Geroago ere geiegi ez. Emezortzigarren gizalditik onerakoan⁷ ordea, bapo lan egin da ontan.

Gaur, etsai aunitz, siñiskai bat edo besteren kontra ez baña, Eliza beraren aurka altxatzen dira. Etsai auek era askotakoak ditugu, ez Jainko gabeak eta ereji ta zismara makurtuxeak bakarrik. Seme asko ditu Elizak, batzuk itxu, beste zenbaitzuk gogo gaiztoko ere bai. bere naigabe iturri baño ez diranak. Bakarkeri ustela izango da batzutan, sasi elkargoak bestetan. Amets txorok, eraraan eziñak, zalapartak, irizpide ariñegiak... Guzti auek izugarri epeltzen dute fedea.

Ez dira gutxi, ongi bereiztu bear liraken mallak, giza ta Jainko mallak alegin, naasian ematen dituztenak ere. Apolojetika egilleak ere sarritan ideia beekoegiak, naturalegiak damazkigute. Ortara, beekoezia ta oñarri gizaerakoegietan tinkatua agertzen zaigu Eliza. Eginkizun narrasegiak izendatu zazkio. Bere izatea adierazteko, alegi makurregiak, gizazkoegiak ta nolabait neurtuak erabilli izan dira. Jaungoikoak sortu duan bezela bere iza-

digañetiko izate miresgarrian ikus-tera eman bearrean. Gaitz guzti aue-⁸etatik sortzen zaigu, siñiskai au edo bestea ezbaña, danen ardatz eta kabi, ta nolabait esateko, kristau irakasbide osoaren anima bezela dan siñiskai-misterio au babestu ta sendotu bearra. Elizari buruz irakasketa argi ta zeatza eman bearrean gera.

Gaitzak eta oker-bideak ugari ditugu, bai. Baña, bestalde, Gogo Gurena'ren goi-atsa lagun, egundaño ez dugu gaur bezainbat egiñal gartsu sumatu, Eliz au Jainkoak eman digun bezela, Jesus'en saietseko zauritik sortu zaigun eran ikusteko. Orain edonun entzun genezake solas ederrik Elizaz. Berataz diarduten liburu ta irakasbide zeatz bikaiñik ere ba-dugu. Teolojia ikasterakoan, Elizari dagokion saila goren-gorengokotzat azaltzen zaigu.

Baita ere⁵ egungo egunean, batasun gogoia edonun nabaitzen da. Banaketak gero ta aulago ta buruga-beago gertatzen zaizkigu. Ezin uka, elkartze gogo guzti oietan ere Goiarnasa tarteko danik. Gaurko elkartze-miñ orrek Elizari ateak egoki irikitzen baidizkio. Egungo munduaren tirria ta gizarte giroa jarraituki, ta oien bidez, Elizak ere batasunera jo du, ta bat egin-miña, batera-griña nabaitzen du bere barne muñetan.

Katoliku batasunean kristau guztien bat egitea ez da sekula gaur bezain arduratsu billatu. Kristau

erriak ere ez du inoiz gaur bezin argi sumatu, bere kristau bizitza Elizaren bizitza egiñaz osotu ta biribildu bearra. Ekumeniku-igikera, liturji-igikera ta gizarte-igikera esku-emanda doaz beren aurrerapeanean.

Ona ba, gure egitekoa: Eliza au zer eta nola dan ikusten alegindu bear degu. ongi oartzen. Ortarako buru lanean ari bear ta sakontzen saiatu. Inola ere ez, ordea, azterketa utsean gelditzeko asmoak eraginda,, egi bizia, errealdade beroa besarkatzeko griñaz baizik. Eliza ere. bere sortzalle dan Kristo bezela, beardan bezela ez dugu ezagutuko gogoeman astun eta sakonez bakarrik. Onek, maitasun gartsuari esku - emanda joan bear du. Zeregin ontan geron buruak Eliz onen altzo maitagarrian nabaitu bear ditugu. Ta era berean, Eliz au gerok egiten dugula ondo oartu ta siñistu. Seme lez joka bear dugu ta ez arrotz bezela. Amaren itza maitasunez aditu, bera ezagutze lanean asi baño len. Bestela, Liburu Santuekin askori jazo zaiena jazoko zaigu guri ere zer ontan. Ainitzek egiñalak egin dituzte Liburu Santuetaz idatzi diran lanak irakurri ta aztertzen, aien esanaia

argitara eman nairik edo. Ta artan ari dirala, aaztu zaie liburu Santuak beurak arretaz, umilki ta maitesuz irakurri ta buru-biotzetan iraultzea. Ez dakigula orrelakorik gerta.

Baña, egia esan, ez da erreza Eliza au dan bezela ezagutzea. Askok uste duten baño zaillago. Obeki esan, bere sakon-izkutu osoan ezagutzea, eziñezko gauza da. Eliza ez da mundu ontako auzi-gaien erara nai bezela neurtu ta mugatu ditekena. Bizikera cntan geran artean ezin dugu Elizaren barne - muiña ezagutu ta, estalkipean bezela gordetzen zaigu. Ain zuzen ere Eliza fedeko misierio baida. Ta jakiña da misterioa aztergaitza dala. Ixillean ausnartu ta illunean siñistu bear da.

Guk, ordea, atzi ezin ditekena ezagutu nai izan gabe, misterio orren izkutuena konpreni naiean alperrik nekatu gabe, gure adimenduetan dagokien eiean bere ederra ta joria txastatu genitzake, nai izan ezkeroz.

Misterio orri darion argi goxoak eztitu ditzala gure animak.